

ASETTAMISPÄÄTÖS

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto

31.10.2023

VN/34181/2022

VN/34181/2022-OM-9

Jakelussa mainituille

Aserikoksia koskevan sääntelyn muuttaminen**Työryhmän asettaminen**

Oikeusministeriö on tänään asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on tarkastella aserikoksia koskevan rikoslain (39/1889) 41 luvun muutostarpeita ja valmistella tarvittavat lainsäädäntömuutokset. Samalla valmistellaan niistä muutoksista aiheutuvat muutokset muuhun lainsäädäntöön.

Toimikausi

Työryhmän toimikausi on 1.11.2023–28.6.2024.

Tausta

Aserikollisuudesta ja erityisesti luvattomien ampuma-aseiden hallussapitorikoksista on käyty yhteiskunnallista keskustelua liittyen järjestäytyneisiin rikollisryhmiin ja terä-aseita koskien myös ns. nuorten katujengeihin, joissa saattaa olla järjestäytyneiden rikollisryhmien piirteitä.

Oikeusministeriössä valmistui 28.2.2023 muistio aserikoksia koskevien rangaistus-säännösten nykytilanteesta sekä siihen liittyen mahdollisesta jatkotoimenpiteiden tarpeesta ja toteuttamistavasta. Erityisesti tarkasteltavana olivat ampuma-aseiden hallussapidon kytkentää järjestäytyneeseen rikollisuuteen koskevat kysymykset.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman 16.6.2023 mukaan törkeän ampuma-aserikoksen vähimmäisrangaistus korotetaan neljästä kuukaudesta kahteen vuoteen vankeutta, jotta varmistetaan niistä tuomittavien vankeusrangaistusten pääsääntöinen ehdottomuus. Ohjelman mukaan törkeän ampuma-aserikoksen tunnusmerkistöä muutetaan siten, että luvattoman ampuma-aseen kantaminen tai kuljettaminen yleisellä paikalla tai kulkuneuvossa tulee rangaistavaksi törkeänä ampuma-aserikoksena. Lisäksi korotetaan rangaistuksia vaarallisen esineen ja toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen hallussapidosta.

Ampuma-aserikoksia koskevia rangaistussäännöksiä uudistettiin vuonna 1997 ampuma-aselain (1/1998) säätämisen yhteydessä, sen jälkeen niihin säännöksiin tehdyt muutokset ovat olleet vähäisiä. Aserikoksia koskevat vankeusuhkaiset rangaistussäännökset siirrettiin rikoslain 41 lukuun vuonna 2007, jolloin mainittuun lukuun siirrettiin myös vaarallisia esineitä ja toisen vahingoittamiseen soveltuvia esineitä ja aineita koskevat rangaistussäännökset järjestyksellään (61/2003). Rangaistussäännöksiin ei tuolloin tehty sisällöllisiä muutoksia, myös rangaistusasteikot säilyivät entisellään.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
 00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 10
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

09 1606 7730
 +358 9 1606 7730

kirjaamo.om@gov.fi
 oikeusministerio.fi

Aserikoksia koskevat rangaistussäännökset eivät ole pitkään aikaan olleet kokonais-tarkastelun kohteena. Rikosoikeuden näkökulmasta aseisiin ja varsinkin ampuma-aseisiin liittyvä varteen otettava henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten riski, erityisesti kun kysymys on luvattomista ja rikollisessa käytössä olevista tai sellaiseen käyttöön mahdollisesti päätyvistä aseista. Tämä koskee varsinkin aseiden käyttämistä järjestäytyneiden rikollisryhmien ja rikollisjengien toiminnassa. Merkittävä vaara ja vakavat seuraukset voivat kuitenkin aiheutua myös yksittäisten henkilöiden toiminnasta. Teräaseita ja muita rikoslain 41 luvussa säänneltyjä vaarallisia esineitä koskee osittain samanlainen sääntelyn tarkastelutarve kuin ampuma-aseita.

Tavoitteet ja tehtävät

Työryhmän tehtävänä on arvioida aserikoksia koskeva rikoslain 41 luku ja valmistella tarvittavat lainsäädäntömuutokset, joissa toteutetaan hallituksen ohjelman toimenpidekirjaukset. Valmistelun tavoitteena on yleisesti ottaen, että luvun rangaistussäännökset muodostavat ajantasaisen, riittävän kattavan, selkeän ja johdonmukaisen kokonaisuuden, jossa otetaan asianmukaisesti huomioon tekojen vahingollisuus ja vaarallisuus. Työryhmän työn painopiste on sellaisissa ampuma-aseita koskevissa rikoksissa, joilla on kytkentä järjestäytyneeseen tai muuten ryhmässä tapahtuvaan rikolliseen toimintaan.

Tarpeellisiksi ja perusteltaviksi katsottavista lainsäädäntömuutoksista ja ennen kaikkea niiden laajuudesta riippuu, onko tuloksena kokonaan uusi rikoslain 41 luku vai ainoastaan luvun tiettyjen säännösten päivittäminen. Tarvittaessa työryhmän tavoitteiden saavuttamiseksi ja sen tehtävien toteuttamiseksi aserikoksia koskevia muutoksia voidaan valmistella myös muualle rikoslakiin kuin vain sen 41 lukuun. Työryhmän on myös valmistettava rikoslakiin ehdotettavista muutoksista aiheutuvat muut lainsäädäntömuutokset, jotka voivat koskea esimerkiksi rikosten estämisessä ja selvittämisessä sovellettavia poliisilain (872/2011) 5 luvun ja pakkokeinolain (806/2011) 10 luvun säännöksiä.

Työryhmän on riittävässä laajuudessa perehdyttävä muiden valtioiden ja erityisesti Suomen kannalta vertailuvaltioina merkityksellisten valtioiden aserikoksia koskeviin rangaistussäännöksiin.

Työryhmämietintö on lainsäädäntöehdotuksia koskevilta osin laadittava hallituksen esityksen muotoon.

Työryhmän kokoonpano

Puheenjohtaja:

Yksikönpäällikkö, lainsäädäntöneuvos Jussi Matikkala, oikeusministeriö

Työryhmän jäsenet:

Lainsäädäntöneuvos Janne Kanerva, oikeusministeriö

Poliisitarkastaja Seppo Sivula, sisäministeriö

Ylitarkastaja Pauliina Martikainen, keskusrikospoliisi

Poliisitarkastaja Konsta Arvelin, Poliisihallitus

Erikoissyöttäjä Yrjö Reenilä, Syyttäjälaitos

Hovioikeudenneuvos Kirsi Erkkilä, Rovaniemen hovioikeus

Asianajaja Anu Koivu, Suomen Asianajajaliitto

Professori Matti Tolvanen, Itä-Suomen yliopisto

Työryhmän kokoonpanossa on pyritty ottamaan huomioon naisten ja miesten välistä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:n vaatimus siitä, että jäseniä tulee olla kumpaakin sukupuolta vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu. Tahoja on pyydetty nimeämään sekä nais- että miesehdokas ja perustelemaan nimeämisehdotuksessa, jos tämä ei ole mahdollista. Työryhmän jäseniksi esitetyt ovat kuitenkin pääasiassa olleet miehiä, mikä on ollut heidän työtehtäviensä ja asiantuntevuksensa vuoksi perusteltua. Tämä on ollut mainitussa säännöksessä tarkoitettu erityinen syy sille, ettei prosentuaalista osuutta ole ollut mahdollista noudattaa.

Kanerva myös toimii työryhmän sihteerinä. Työryhmän on tarvittavassa määrin kuul-tava asiantuntijoita.

Rahoitus

Työryhmän työ tehdään virkatyönä.

Osastopäällikkö, ylijohtaja Ville Hinkkanen

Yksikönpäällikkö, lainsäädäntöneuvos Lauri Rautio

Jakelu

Rovaniemen hovioikeus, Erkkilä Kirsi
Poliisihallitus, Konsta Arvelin
Keskusrikospoliisi, Pauliina Martikainen
Suomen Asianajajaliitto, Anu Koivu
Itä-Suomen yliopisto, Matti Tolvanen
OM KRO Rikosoikeus, Jussi Matikkala
Valtakunnansyyttäjän toimisto, Yrjö Reenilä
SM PO Poliisitoiminnan ohjausyksikkö, Seppo Sivula

Tiedoksi

Rovaniemen hovioikeus
Poliisihallitus
Keskusrikospoliisi
Suomen Asianajajaliitto
Itä-Suomen yliopisto
OM Kansliapäällikkö Pekka Timonen
OM Viestintä
Syyttäjälaitos
SM Sisäministeriö

VN/34181/2022-OM-9

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: